

Länsstyrelsen
Västmanlands län

Ta chansen att uppleva Västmanlands natur och kultur!

GUIDEPROGRAM

Nr 1. 2016

Guideprogrammet är ett samarbete mellan Länsstyrelsen i Västmanlands län, ideella föreningar och länets kommuner.

Välkommen att möta vår vackra natur och kultur!

Bra att veta

Tänk på att välja kläder och skor efter väder och aktivitet. Kom ihåg kameran! Observera att du behöver anmäla dig i förväg till vissa aktiviteter.

Kostnader:

Alla guidningar i programmet är gratis. I vissa fall erbjuds samåkning. Ersättningen för samåkning kan variera och görs upp mellan chaufför och medresenär. På vissa guidningar finns möjlighet att köpa fika för den som önskar.

Vår och vilda vatten vid Sörkvarnsforsen

Datum och tid: Söndag 10 april, kl 10.00-12.30.

Plats: Naturreservatet Sörkvarnsforsen, Hallstahammars kommun.

Samlingsplats: Norra Skantzenparkeringen, Sporthallen, Hallstahammar.

Aktivitet: Här forsar Kolbäcksån förbi Hallstahammar på sin resa mot Mälaren. Vi vandrar och möter våren längs den gamla Bergslagsälvens stränder.

Sträcka: Ca 3 km på stigar och promenadstråk.

Utrustning: Ta gärna med fika.

Arrangör: Länsstyrelsen i Västmanlands län.

Mer information:

Stefan Johansson, 076-298 83 93,
stromsholmsnatur@live.se

Se fisken asp leka i Strömsholm

Datum och tid: Datum för leken bestäms av fiskarna själva! När vi vet att fiskarna har dykt upp lägger vi ut datumet på Länsstyrelsens webbplats och i appen Västmanlands naturkarta. Läs mer i rutan till höger. Tiden är kl 18.00-20.00.

Plats: Ridbron över Kolbäcksån, Strömsholms slott, naturreservatet Strömsholm, Hallstahammars kommun.

Samlingsplats: Parkera på någon av slottsparkeringarna. Promenera sedan till träbron avsedd för hästar, mellan åns lugna och forsande vatten, direkt norr om slottet.

Aktivitet: Se stora fiskar på nära håll, på ett lättillgängligt sätt utan speciella förberedelser eller hjälpmedel. De riktigt stora asparna kan vara upp till en meter långa och väga över tio kilo. Det finns endast ett fåtal kända lekplatser för asp i Västmanlands län, Kolbäcksåns utlopp i Mälaren är en av dem. Tiden för leken varar endast ca en vecka, så passa på! På plats för finns Stefan Johansson som visar och berättar om skådespelet.

Utrustning: Ingen speciell utrustning behövs, men polariseringssolglasögon underlättar att se fiskarna.

Arrangör: Länsstyrelsen i Västmanlands län.

Mer information:

Stefan Johansson, 076-298 83 93
stromsholmsnatur@live.se

Insektsgnag i Hälleskogsbrännan

Datum och tid: Söndag 17 april, kl 10.00-14.00.

Plats: Naturreservatet Hälleskogsbrännan, Surahammars kommun.

Samlingsplats: Fyrvägskorsningen vid den sydvästra entrén till Hälleskogsbrännan, infart i höjd med Seglingsberg. Du tar dig dit med egen bil.

Aktivitet: Undrar du vem som gjort de vackra och märkliga mönstren på trädstammarna? Vi kommer få följa med Åke Lindelöw, en av landets främsta experter på insektsgnag i ved, på en vandring där vi får veta vilka arter och historier som gömmer sig i de gnagda gångarna.

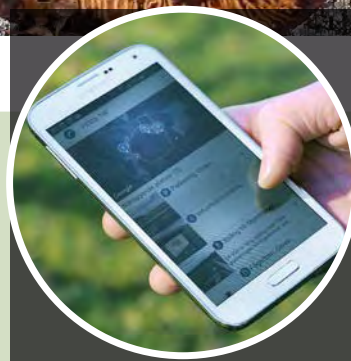
Sträcka: Vi kommer delvis gå i obanad terräng och sträckan beror på var, och vad, vi hittar för spännande gnag.

Utrustning: Ordentliga kängor och kläder efter väder. Ta med eget fika.

Arrangör: Länsstyrelsen i Västmanlands län.

Mer information:

Ylva Norén, 010-224 93 09, ylva.noren@lansstyrelsen.se

Västmanlands naturkarta

-Din guide till friluftslivet i mobilen

I appen finns en kalender med Guideprogrammets alla aktiviteter. Tillåt notiser i appen för att få en påminnelse om kommande guidningar. Här finns även information om hur du hittar till och i länets naturreservat.

Ladda ner gratis i AppStore
och GooglePlay

Naturvandring till Billingeudd

Datum och tid: Söndag 24 april, kl 09.00-12.00.

Plats: Billingen, naturreservatet Strömsholm, Hallstahammars kommun.

Samlingsplats: Observationsplattformen Linnékullen, Lagårdssjön, Strömsholm. Hittar du redan till Billingen så anslut gärna vid Billingens parkering och informationstavla.

Aktivitet: Billingen, en naturpärla att upptäcka och att utforska. Vi vandrar ut till halvöns yttersta spets i öst och får ta del av ett mycket spännande och omväxlande naturområde som du kan återkomma till på egen hand.

Sträcka: Ca 5 km. Vi vandrar i lövskogsbryn och betad hagmark.

Utrustning: Stövlar eller kängor, oömma kläder och gärna fika.

Arrangör: Länsstyrelsen i Västmanlands län.

Mer information:

Stefan Johansson, 076-298 83 93, stromsholmsnatur@live.se

Värmorgon vid Asköviken

Datum och tid: Torsdag 5 maj, kl 06.30-11.00.

Plats: Naturreservatet Asköviken-Tidö, Västerås kommun.

Samlingsplats: Vid Bryggaregården kl 06.00 för samåkning, eller Askövikens parkering kl. 06.30.

Aktivitet: Gökotta med fågelskådning. Vår- och sommarfåglar har kommit och vi hoppas på fint väder med många fåglar och mycket fågelsång. Vi som kan lite mer berättar och visar för er som vill lära känna några vanliga fåglar i äng, skog och sjö.

Sträcka: 4-5 km på skogsstigar.

Utrustning: Matsäck, kikare, kläder efter väder, grova skor eller stövlar. Tänk på att morgonen kan vara kylig.

Kostnad: För samåkning, 7 kr per mil per person i bilen.

Arrangör: Naturskyddsföreningen i Västerås och Studiefrämjandet i Västmanland.

Mer information:

Bengt Jönsson, 070-290 40 20, bengt.eb.jonsson@gmail.com, www.vasteras.naturskyddsforeningen.se

Barnguidning i Bråfors bergsmansby

Datum och tid: Lördag 7 maj, kl 14.00-15.00.

Plats: Kulturreseptatet Bråfors bergsmansby, Norbergs kommun.

Samlingsplats: Gårdsplanen vid huvudbyggnaden.

Aktivitet: Hur var det att leva förr i tiden på Bråfors gård? Erik Brate, ägare till Bråfors, och kulturmiljöpedagog Christina Svensson tar oss med på en resa tillbaka i tiden. Vi avslutar hos fåren.

Sträcka: Inom gårdsmiljön på grus och gräsmark, ca 500 m promenad.

Målgrupp: Barn med familjer.

Kostnad: Saft och hembakat finns att köpa efter visningen.

Anmälan: Anmälan är obligatorisk och görs via Länsstyrelsens kurskalender, lansstyrelsen.se/vastmanland

Arrangör: Länsstyrelsen i Västmanlands län.

Mer information:

Anna Onsten-Molander, 010-224 93 29, anna.onsten-molander@lansstyrelsen.se

Naturvandring till Sandholmarna

Datum och tid: Söndag 15 maj, kl 09.00-11.30.

Plats: Billingen, naturreservatet Strömsholm, Hallstahammars kommun.

Samlingsplats: Observationsplattformen Linnékullen, Lagårdssjön, Strömsholm. Hittar du redan till Billingen så anslut gärna vid Billingens parkering och informationstavla.

Aktivitet: Vi gör ett besök på Sandholmarna söder om Billingen. Vi får ta del av ett mycket spännande och omväxlande naturområde som du kan återkomma till på egen hand.

Sträcka: Ca 3 km. Vi vandrar i lövbryn, betad hagmark och stiglös terräng.

Utrustning: Stövlar är nödvändigt! I övrigt oömma kläder och gärna fika.

Arrangör: Länsstyrelsen i Västmanlands län.

Mer information:

Stefan Johansson, 076-298 83 93, stromsholmsnatur@live.se

Fågelvandring vid Hässlö

Datum och tid: Onsdag 18 maj, kl 18.00-21.00.

Plats: Hässlö, Västerås kommun.

Samlingsplats: Kanotklubbens parkering vid Björnöbron.

Aktivitet: Vi går från Björnöbron till Trådarängen för att lyssna på sångare och andra sjungande vårfåglar. Cykelbanan mot Gäddeholm erbjuder en bra variation av olika naturtyper och en mångfald av fåglar. Här sjunger näktergal i var och varannan buske och i vassbältet i slutet av flygfältet spelar rördrom och vattenrallare. Med lite tur kan du också få se skäggmes på nära håll.

Sträcka: 5 km vandring på grusad cykelbana som även lämpar sig väl för barnvagn och rullstol.

Utrustning: Lättare matsäck, kikare kan vara bra men är inget måste. Myggmedel kan behövas.

Arrangör: Västmanlands Ornitologiska Förening.

Mer information:

Johan Karlsson, 070-666 07 27,
johan.karlsson.vof@gmail.com,
www.birdlife.se/vof

Björnövandring

Datum och tid: Tisdag 24 maj, kl 18.00-ca 20.30.

Plats: Naturreservatet Björnön, Västerås kommun.

Samlingsplats: Parkeringen vid Björnögården.

Aktivitet: Vi hoppas på en fin vårväll bland träd, buskar, fåglar och blommor.

Sträcka: 4-5 km, lätt till medelsvår vandring.

Utrustning: Matsäck, kläder efter väder och grova skor. Tänk på tänk på att kvällen kan vara kylig.

Målgrupp: Alla som vill uppleva svensk natur.

Arrangör: Naturskyddsföreningen och Studieförbundet i Västmanland. Guider är Christina Flint Celsing och Gunnar Rosén.

Mer information:

Bengt Jönsson, 070-290 40 20, bengt.eb.jonsson@gmail.com,
Gunnar Rosén, 021-602 40, gurosen@gmail.com,
www.vasteras.naturskyddsforeningen.se

Väggmålningar i Bråfors bergsmansgård

Datum och tid: Lördag 21 maj, kl 11.00-12.00.

Plats: Kulturresevatet Bråfors bergsmansby, Norbergs kommun.

Samlingsplats: Gårdsplanen vid huvudbyggnaden.

Aktivitet: Erik Brate, ägare till Bråfors, berättar om gårdens historia. Han visar de unika och välbevarade målningarna från 1790-talet som finns i festsalen.

Tillgänglighet: Visningen är en trappa upp utan hiss.

Kostnad: Kaffe och hembakat finns att köpa efter visningen.

Anmälan: Anmälan är obligatorisk och görs via Länsstyrelsens kurskalender, lansstyrelsen.se/vastmanland

Arrangör: Länsstyrelsen i Västmanlands län.

Mer information:

Anna Onsten-Molander, 010-224 93 29,
anna.onsten-molander@lansstyrelsen.se

Fågelvandring vid Hässlö

Datum och tid: Onsdag 25 maj, kl 18.00-21.00.

Plats: Hässlö, Västerås kommun.

Samlingsplats: Kanotklubbens parkering vid Björnöbron.

Aktivitet: Vi går från Björnöbron till Trådarängen för att lyssna på sångare och andra sjungande vårfåglar. Cykelbanan mot Gäddeholm erbjuder en bra variation av olika naturtyper och en mångfald av fåglar. Här sjunger näktergal i var och varannan buske och i vassbältet i slutet av flygfältet spelar rördrom och vattenrallare. Med lite tur kan du också få se skäggmes på nära håll.

Sträcka: 5 km vandring på grusad cykelbana som även lämpar sig väl för barnvagn och rullstol.

Utrustning: Lättare matsäck, kikare kan vara bra men är inget måste. Myggmedel kan behövas.

Arrangör och guide: Västmanlands Ornitologiska Förening.

Mer information:

Johan Karlsson, 070-666 07 27,
johan.karlsson.vof@gmail.com,
www.birdlife.se/vof

Barnguidning av hållristningarna i Björksta bronsåldersbygd

Datum och tid: Söndag 29 maj, kl 14.00–16.00.

Plats: Besöksområdet Björksta bronsåldersbygd, Västerås kommun.

Samlingsplats: Parkeringsplatsen vid Björksta kyrka.

Aktivitet: Barn- och familjevisning med hållristningsexperten Sven-Gunnar Broström och kulturmiljöpedagogen Christina Svensson. De berättar om hållristningar och hur det var att leva i området under bronsåldern. Med egna bilar åker vi till två platser med hållristningar i närheten av kyrkan, Gränvad och Översta.

Sträcka: Sammanlagt max 500 m i varierande terräng, bland annat hag- och skogsmark. Besöksplatserna vid Björksta kyrka och Gränvad är anpassade för att kunna nås med rullstol och barnvagn.

Utrustning: Kläder efter väder.

Målgrupp: Barn med familjer.

Kostnad: Eventuell kostnad för samåkning.

Arrangör: Länsstyrelsen i Västmanlands län.

Mer information:

Sven-Gunnar Broström, tfn 070-942 36 14, botark@tele2.se, lansstyrelsen.se/vastmanland

Fågelvandring vid Hässlö

Datum och tid: Onsdag 1 juni, kl 18.00–21.00.

Plats: Hässlö, Västerås kommun.

Samlingsplats: Kanotklubbens parkering vid Björnöbron.

Aktivitet: Vi går från Björnöbron till Trådarängen för att lyssna på sångare och andra sjungande vårfåglar. Cykelbanan mot Gäddeholm erbjuder en bra variation av olika naturtyper och en mångfald av fåglar. Här sjunger näktergal i var och varannan buske och i vassbältet i slutet av flygfältet spelar rördrom och vattenrallare. Med lite tur kan du också få se skägges på nära håll.

Sträcka: 5 km vandring på grusad cykelbana som även lämpar sig väl för barnvagn och rullstol.

Utrustning: Lättare matsäck, kikare kan vara bra men är inget måste. Myggmedel kan behövas.

Arrangör och guide: Västmanlands Ornitologiska Förening.

Mer information:

Johan Karlsson, 070-666 07 27,
johan.karlsson.vof@gmail.com,
www.birdlife.se/vof

Visning av naturreservatet Lungdals rikkärr

Datum och tid: Tisdag 7 juni, kl 19.00-21.00.

Plats: Naturreservatet Lungdals rikkärr, Sala kommun.

Samlingsplats: Kl 18.30 på Mikaelsgårdens parkering för samåkning. Om du åker direkt samlas vi vid den rödmålade informationsskylten på vänster sida om vägen, vid entrén till naturreservatet.

Aktivitet: Följ med på en intressant promenad i ett naturreservat i närheten av Sala stad, med en särpräglad och intressant flora. En försommarvandring bland orkidéer till ackompanjemang av en fulltalig sommarkör av nyanlända flyttfåglar. Vi blir guidade av den kunnige kommunekologen Kjell Eklund. Rikkärrsmiljöerna är speciella eftersom de står under inverkan av ytvatten från kalkberggrund, vilket skapar förutsättningar för en rik flora med bland annat flera orkidéarter. På hösten finns här även en mängd kalkgynnade marksvampar som exempelvis svampen violgubbe.

Sträcka: Slingan som går runt i reservatet är knappt 3 km. Stigen är mycket lättgången.

Utrustning: Kläder efter väder. Stövlar är ett måste om vi ska kunna ta oss ut till blommorna i kärret. Ta med flora om du har. Ta gärna med matsäck för om kvällen blir fin, kan den också bli lång, med möjlighet till bonusavstickare om ork och intresse finns.

Arrangör: Svenska Turistföreningen, Sala.

Anmälan och mer information:

Anmälan senast onsdagen den 1 juni till Göran Söderberg, 0224-101 63 eller 070-424 83 63
goran1.soderberg@telia.com

Fågelvandring vid Hässlö

Datum och tid: Onsdag 8 juni, kl 18.00-21.00.

Plats: Hässlö, Västerås.

Samlingsplats: Kanotklubbens parkering vid Björnöbron.

Aktivitet: Vi går från Björnöbron till Trådarängen för att lyssna på sångare och andra sjungande vårfåglar. Cykelbanan mot Gäddeholm erbjuder en bra variation av olika naturtyper och en mångfald av fåglar. Här sjunger näktergal i var och varannan buske och i vassbältet i slutet av flygfältet spelar rödromen och vattenrallen. Med lite tur kan du också få se skäggmes på nära håll.

Sträcka: 5 km vandring på grusad cykelbana som även lämpar sig väl för barnvagn och rullstol.

Utrustning: Lättare matsäck, kikare kan vara bra men är inget måste. Myggmedel kan behövas.

Arrangör och guide: Västmanlands Ornitologiska Förening.

Mer information:

Johan Karlsson, 070-666 07 27,
johan.karlsson.vof@gmail.com,
www.birdlife.se/vof

Sommarkväll i Strömsholmsområdets naturreservat

Datum och tid: Lördag 11 juni, kl 20.00-22.30.

Plats: Naturreservaten Lindholmen, Ekholmen, Håggholmen och Strömsholm, Hallstahammars kommun.

Samlingsplats: Observationsplattformen Linnékullen, Lagårdssjön, Strömsholm.

Aktivitet: Presentation av naturreservaten i Strömsholmsområdet och aktuell naturrapport. Ute i markerna lyssnar vi till de fåglar som bjuder på konsert i sommarkvällen. Vi vandrar i olika naturtyper och får lyssna till sång och läten från vatten, vass, våtmark, betesmark och lövskog.

Sträcka: Ca 3 km i varierad terräng.

Utrustning: Tänk på att det kan vara lite kyligt trots årstiden och ta gärna med fika.

Arrangör: Länsstyrelsen i Västmanlands län.

Mer information:

Stefan Johansson, 076-298 83 93, stromsholmsnatur@live.se

Familjedag vid vattnet

Datum och tid: Lördag 11 juni, kl 11.00-13.00.

Plats: Falkenbergskva Kvarnen, Västerås, Västerås kommun.

Samlingsplats: Utanför Falkenbergskva kvarnen.

Aktivitet: Bli en Natursnok och titta efter dagsländor, musslor, sötvattengråsuggor och maskar. Har vi tur lyckas vi fånga fisken stensimpa! Barn i alla åldrar kan vara med och leta i vattenbrynet. Guide är Johan Axné.

Sträcka: Ca 1 km, lättgången.

Utrustning: Matsäck, stövlar och oömma kläder efter väder.

Målgrupp: Barn i alla åldrar med vuxet sällskap.

Arrangör: Naturskyddsföreningen i Västerås och Studieförbundet i Västmanland.

Mer information:

Lina Salomonsson, 073-958 43 49,
linalinneasalomonsson@gmail.com,
www.vasteras.naturskyddsforeningen.se

Nattfågellyssning i Svartådalen

Datum och tid: Lördag 11 juni, kl 22.00-ca 02.00.

Plats: Svartådalområdet, Sala kommun.

Samlingsplats: Mikaelsgårdens parkering, Sala kl 22.00 eller Salbo Förskola, Salbohed kl 22.30.

Aktivitet: Nattfågellyssning i Svartådalen. Vi kan hoppas få höra näktergal, kornknarr, vaktel, gräshoppsångare med mera.

Sträcka: Vi lyssnar mestadels i närheten av bilarna.

Utrustning: Matsäck, stövlar och varma kläder.

Kostnad: För eventuell samåkning.

Arrangör: Sala Fågelklubb och Sala Naturskyddsförening.

Mer information:

Kjell-Åke Källebrink, 070-743 72 30

De Vilda Blommornas Dag

Datum och tid: Söndag 19 juni, kl 14.00-ca 17.00.

Plats: Sala, Sala kommun.

Samlingsplats: Mikaelsgårdens parkering, Sala.

Aktivitet: Vi vandrar i lämplig floralokal i Salas närhet.

Sträcka: 1-2 km på skogstigar eller ängsmark.

Utrustning: Fika, eventuellt stövlar och lupp eller flora.

Kostnad: För eventuell samåkning.

Arrangör: Sala Naturskyddsförening.

Mer information:

Bo Eriksson, 070-510 57 21, Bo.R.Eriksson@spray.se

De Vilda Blommornas Dag – vandring i Vedby Hage

Datum och tid: Söndag 19 juni, kl 10.30-ca 14.00.

Plats: Vedby hage, Västerås kommun.

Samlingsplats: Bryggargården, Västerås, kl 10.00 för samåkning, eller Vedby gård kl 10.30.

Aktivitet: Vi gör en vandring bland den rika floran i betesmarken Vedby hage. Över 200 arter av kärlväxter har påträffats i betesmarken, däribland de rödlistade växterna backsmörblomma, backtimjan, månlåsbräken och ängsskära. Vid besöket 2015 sågs 620 stycken månlåsbräken, vilket är den högsta noteringen under 2000-talet i Västmanlands län.

Sträcka: 2-3 km, lättgången beteshage. Rullstol eller barnvagn kommer inte fram.

Utrustning: Tåliga skor och kläder. Ta med matsäck. Om du har, ta gärna med dig flora och lupp.

Kostnad: Kostnad för eventuell samåkning, 7 kr per mil per person i bilen.

Arrangör: Samarrangemang mellan Svenska Botaniska Föreningen, Botaniska Föreningen i Västmanlands län, Naturskyddsföreningen i Västerås och Studieförbundet i Västmanland.

Mer information:

Bengt Stridh, 021-522 58, www.bfiv.se, Bengt Jönsson
070-290 40 20, bengt.eb.jonsson@gmail.com,
www.vasteras.naturskyddsforeningen.se

Utflykt till brandområdet

Datum och tid: Lördag 2 juli, kl 10.00-ca 15.00.

Plats: Området där den stora skogsbranden härjade i Västmanland 2014.

Samlingsplats: OKQ8, Enbärsvägen 2, vid infarten till Surahammar. Därifrån samåkning kl 10.00 i egna bilar.

Aktivitet: Vi besöker det stora brandområdet för att titta på blommande svedjenäva, andra kärlväxter och svampar.

Sträcka: Några kilometer i obanad skogsterräng. Rullstol eller barnvagn kommer inte fram.

Kostnad: För eventuell samåkning.

Arrangör: Botaniska Föreningen i Västmanlands län i samarbete med Studieförbundet Västmanland.

Mer information:

Bengt Stridh, 021-522 58

Tom Sävström, 0220-337 29,

www.bfv.se

OBS! Fler datum!

Barnguidning under Bråforsdagarna

Datum och tid:

Lördag 2 juli, kl 10.00-11.00 och kl 13.00-14.00.

Söndag 3 juli, kl 10.00-11.00 och kl 13.00-14.00.

Plats: Kulturreseptatet Bråfors bergsmansby, Norbergs kommun.

Samlingsplats: Gårdsplanen vid huvudbyggnaden.

Aktivitet: Hur var det att leva förr i tiden på Bråfors gård? Vi tar er med på en resa tillbaka i tiden med avslutning hos fåren.

Sträcka: Inom gårdsmiljön på grus- och gräsmark, ca 500 m promenad.

Målgrupp: Barn med familjer.

Kostnad: Saft och hembakat finns att köpa efter visningen.

Arrangör: Länsstyrelsen i Västmanlands län.

Mer information:

Anna Onsten-Molander, 010-224 93 29,

anna.onsten-molander@lansstyrelsen.se

OBS! Fler datum!

Visning av väggmålningar under Bråforsdagarna

Datum och tid:

Lördag 2 juli kl 13.00-14.00 och kl 16.00-17.00.

Söndag 3 juli kl 13.00-14.00 och kl 15.00-16.00.

Plats: Kulturreseptatet Bråfors bergsmansby, Norbergs kommun.

Samlingsplats: Gårdsplanen vid huvudbyggnaden.

Aktivitet: Erik Brate, ägare till Bråfors, berättar om gårdens historia. Han visar de unika och välbevarade målningarna från 1790-talet som finns i festsalen.

Tillgänglighet: Visningen är en trappa upp utan hiss.

Kostnad: Kaffe och hembakat finns att köpa efter visningen.

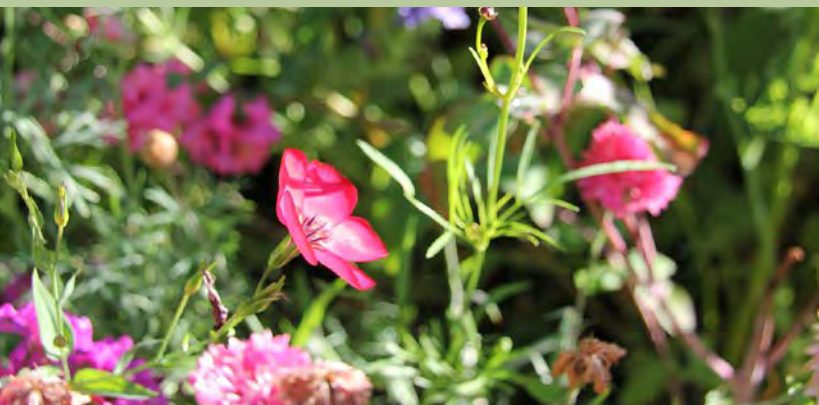
Anmälan: Begränsat antal platser, anmälan görs på plats vid ankomst.

Arrangör: Länsstyrelsen i Västmanlands län.

Mer information:

Anna Onsten-Molander, 010-224 93 29,

anna.onsten-molander@lansstyrelsen.se

Blomstervandring

Datum och tid: Söndag 3 juli, kl 14.00-ca 17.00.

Plats: Sala, Sala kommun.

Samlingsplats: Mikaelsgårdens parkering, Sala.

Aktivitet: Vi vandrar i lämplig floralokal i Salas närhet.

Sträcka: 1-2 km på skogsstigar eller ängsmark.

Utrustning: Fika, eventuellt stövlar och lupp eller flora.

Kostnad: För eventuell samåkning.

Arrangör: Sala Naturskyddsförening.

Mer information:

Bo Eriksson, 070-510 57 21

Bo.R.Eriksson@spray.se

Bastnäs gruvområde

Datum och tid: Söndag 3 juli, kl 11.00-13.00 och kl 14.00-16.00.

Plats: Bastnäs gruvområde, Skinskattebergs kommun.

Samlingsplats: Parkeringen vid Bastnäs. Från Bäckegravan är det skyltat till Bastnäs.

Aktivitet: Vandring i Bastnäsområdet, gruvhål, mineraler och ett unikt hakspel. Vid önskemål kan stollen (gruvgången) visas. Bastnäs är en av världens mineralrikaste platser. Här upptäcktes grundämnet Cerium. Det upptäcktes av brukspatron Wilhelm Hisinger och vetenskapsmannen J J Berzelius.

Sträcka: Ca 1 km.

Utrustning: Grova skor och oömma kläder.

Målgrupp: Aktiviteten lämpar sig inte för personer med nedsatt rörelseförmåga eller barn under 10-12 år. Det är höjder och trappor att bestiga och närhet till gruvhål.

Kostnad: Självkostnadspris 50 kr. Fika ingår.

Anmälan: Föranmälan krävs, begränsat antal deltagare. Anmäl dig antingen till Skinskattebergs kommun, 0222-45034 eller info@geoparkriddarhyttan.se

Arrangör: Skinskattebergs kommun, Kultur och Fritid, Riddarhyttans hembygds- och intresseförening och Geopark Riddarhyttan. Guider är Nils-Eric Wikström, Torbjörn Ahlin, Anna Jansson och Jan Lund.

Mer information:

Marléne Carlsson, Skinskattebergs kommun, 0222-450 34
Visningen ingår i #Järnrutten, Ekomuseum Bergslagens aktivitetsvecka.

Arkeologisk vandring vid Lapphyttan

Datum och tid: Måndag 4 juli, kl 17.00-ca 20.00.

Plats: Lapphyttan vid Olsbenning, Norbergs kommun.

Samlingsplats: Nya Lapphyttans parkering, kl 17.00 för samåkning i egna bilar.

Aktivitet: Den medeltida järnframställningsplatsen, den äldsta kända i Europa, visas av arkeologen Gert Magnusson som ledde utgrävningarna på 80-talet. Lapphyttan ligger i vacker skogsmark.

Utrustning: Ta med fika.

Kostnad: För eventuell samåkning.

Arrangör: Kulturmiljö, Norbergs kommun.

Mer information:

Ulf Öhman, 070-280 34 13,

ulf.ohman@norberg.se,

www.norberg.se www.nyalapphyttan.se

Visningen ingår i #Järnrutten, Ekomuseum Bergslagens aktivitetsvecka.

Sommarvandring på Aggarön

Datum och tid: Måndag 4 juli, kl 10.00-ca 16.30.

Plats: Aggarön, naturreservatet Ridö-Sundbyholms-arkipelagen, Västerås kommun.

Samlingsplats: Transport till ön sker med Rederi Mälarstaden. Färjan avgår från färjekajen i Västerås kl 10.00. Hemfärd ca kl 15.50 från Aggarön. Själva guidningen börjar kl 11.00 på gårdsplanen vid Aggarö gård.

Aktivitet: Guidad vandring på Aggaröns vandringsled. Vi pratar natur i stort och smått.

Sträcka: Ca 7 km vandring på stigar av varierande standard i kuperad terräng.

Utrustning: Ta med kikare, lämpliga kläder och skor och givetvis matsäck som intas på lämplig plats under vandringen. Extra stor vattenflaska behövs! Det finns möjlighet att köpa kaffe, dricka, glass mm vid vandrarhemmet på ön dit vi återvänder efter vandringen.

Kostnad: Guidningen är gratis. Färjan kostar 180 kronor och betalas ombord av deltagarna.

Arrangör: Länsstyrelsen i Västmanlands län.

Anmälan och mer information:

Anmäl dig senast den 1 juli till Alf Ericson, 010-224 92 48, alf.ericson@lansstyrelsen.se
Begränsat antal deltagare!

Digerkällan i Norberg

Datum och tid: Tisdag 5 juli, kl 17.00-ca 20.00.

Plats: Digerkälla, Norbergs kommun.

Samlingsplats: Vid Nya Lapphyttans parkering, Norberg, kl 17.00 för samäkning i egna bilar.

Aktivitet: Vi besöker den gamla hälsobrunnen från förra sekelskiftet. Digerkälla ligger i vacker skogsmark.

Utrustning: Ta med fika.

Arrangör: Kulturmiljö, Norbergs kommun.

Mer information:

Ulf Öhman, 070-280 34 13, ulf.ohman@norberg.se,

www.nyalapphyttan.se www.norberg.se

Visningen ingår i #Järnrutten, Ekomuseum Bergslagens aktivitetsvecka.

Klackbergs industrihistoria

Datum och tid: Lördag 9 juli, 14.00-ca 16.00.

Plats: Klackbergs naturreservat, Norbergs kommun.

Samlingsplats: Naturreservatets huvudentré vid Gröndalslaven.

Aktivitet: Visning av fungerande gruvutrustning från förra sekelskiftet. Därefter guidad vandring i reservatet med dess historiska gruvanläggningar.

Sträcka: Ca 2 km. Delar av sträckan är körbar med barnvagn och rullstol.

Arrangör: Norbergs Naturskyddsförening och Kulturmiljö, Norbergs kommun.

Mer information:

Ulf Öhman, 070-280 34 13, ulf.ohman@norberg.se,

www.norberg.se

Visningen ingår i #Järnrutten, Ekomuseum Bergslagens aktivitetsvecka.

Blomstervandring

Datum och tid: Söndag 10 juli, kl 14.00-ca 17.00.

Plats: Sala, Sala kommun.

Samlingsplats: Mikaelsgårdens parkering, Sala.

Aktivitet: Vi vandrar i lämplig floralokal i Salas närhet.

Sträcka: 1-2 km på skogsstigar eller ängsmark.

Utrustning: Fika, eventuellt stövlar och lupp eller flora.

Kostnad: För eventuell samåkning.

Arrangör: Sala Naturskyddsförening.

Mer information:

Bo Eriksson, 070-510 57 21,
Bo.R.Eriksson@spray.se

Blomstervandring

Datum och tid: Söndag 17 juli, kl 14.00-ca 17.00.

Plats: Sala, Sala kommun.

Samlingsplats: Mikaelsgårdens parkering, Sala.

Aktivitet: Vi vandrar i lämplig floralokal i Salas närhet.

Sträcka: 1-2 km på skogsstigar eller ängsmark.

Utrustning: Fika, eventuellt stövlar och lupp eller flora.

Kostnad: För eventuell samåkning.

Arrangör: Sala Naturskyddsförening.

Mer information:

Bo Eriksson, 070-510 57 21,
Bo.R.Eriksson@spray.se

Torp och hagar på Aggarön

Datum och tid: Måndag 18 juli, kl 10.00-ca 16.30.

Plats: Aggarön, naturreservatet Ridö-Sundbyholms-arkipelagen, Västerås kommun.

Samlingsplats: Transport till ön sker med Rederi Mälarstaden. Färjan avgår från färjekajen i Västerås kl 10.00. Hemfärd ca kl 15.50 från Aggarön. Själva guidningen börjar kl 11.00 på gårdsplanen vid Aggarö gård.

Aktivitet: Guidning på Aggarön. En ö med en spännande och intressant historia. Rundvandring på öns vägar förbi torp och beteshagar.

Sträcka: Ca 4 km lätt vandring på grusväg och i betesmark.

Utrustning: Kläder och skor efter väder och matsäck som intas på lämplig plats under vandringen. Det finns möjlighet att köpa kaffe, dricka, glass mm vid vandrarhemmet på ön dit vi återvänder efter vandringen.

Kostnad: Guidningen är gratis. Färjan kostar 180 kronor och betalas ombord av deltagarna.

Arrangör: Länsstyrelsen i Västmanlands län.

Anmälan och mer information:

Anmäl dig senast den 15 juli till Sjöevent AB,
Christer Brostedt, 070-538 32 38. Begränsat antal deltagare!

OBS! Fler datum!

Berättelsen om ett torp

Datum och tid:

Onsdag 10 augusti, kl 13.00-ca 15.30.

Torsdag 11 augusti, kl 13.00-ca 15.30.

Plats: Torpet Backens, västra Riddarhytteområdet, Skinnskattebergs kommun.

Samlingsplats: Vid Teatermaskinen, Skräppbo. Infart från väg 68 strax nordöst om Riddarhyttan.

Aktivitet: I Riddarhytteområdet har det funnits hundratals torp. De flesta var kolartorp eftersom järnframställningen krävde mycket träkol. Idag är de flesta torpen rivna eller förfallna men enstaka torp finns kvar, bland annat Backens. Historien om torpet Backens går att spåra tillbaka till första halvan av 1600-talet. Här arbetade människorna med kolning. Torpets historia fram till våra dagar speglar Bergslagens historia och ger intressant förståelse för människors liv och försörjningsmöjligheter.

Sträcka: Ca 1,5 km. Det är en mycket brant backe för att ta sig fram till torpet. En del av guidningen är i skogen runt torpet. För den som inte vill gå ut i skogen är det mysigt att sitta vid torpet och vänta.

Utrustning: Grova skor eller stövlar och oömma kläder.

Kostnad: Fika kostar 50 kr.

Anmälan: Anmäl dig till Teatermaskinen 0222-100 77 eller Skinnskattebergs kommun 0222-450 00, 0222-450 34 senast kl 15.00 dagen före.

Arrangör: Teatermaskinen och Skinnskattebergs kommun.

Mer information:

Marléne Carlsson, Skinnskattebergs kommun, 0222-450 34

Visning av Sala Silvergruvans byggnader och anläggningar

Datum och tid: Torsdag 25 augusti, kl 17.30-ca 20.00.

Plats: Sala Silvergruva, Sala kommun.

Samlingsplats: Christinalaven.

Aktivitet: Följ med på en vandring ovan jord i Sala silvergruva. Här finns till exempel landets äldsta gruvlave, Carl XI lave. Hör Leif Berggren, expert på Sala Silvergruva och byggnadsvård, berätta om gruvan, dess anläggningar och byggnaders historia. Vi kommer även att få höra om kanalernas konstruktioner och vattnets betydelse för gruvans drift. Vi får information om det nyligen inrättade byggnadsminnet och vad det betyder för Sala Silvergruvans framtid.

Sträcka: 1-2 km, det är möjligt att ta sig fram med barnvagn och rullstol.

Arrangör: Svenska Turistföreningen, Sala.

Mer information och anmälan:

Anmäl dig senast fredag den 19 augusti till Gunni Brandt, 0224-10418 eller 070-6088032, gunni.brandt@telia.com

Svamputflykt

Datum och tid: Lördag 3 september, kl 10.00-ca 14.00.

Plats: Lämplig svampskog, Västerås kommun.

Samlingsplats: Parkeringsplatsen på Vallby Friluftsmuseum kl 10.00 för samåkning.

Aktivitet: Vi beger oss till en, förhoppningsvis, rikt givande och särskilt utvald svampskog. Svampsektionens experter guidar oss över stock och sten. Delikatess, ätlig, oätlig eller supergiftig?

Sträcka: 4-5 km, lätt till medelsvår vandring.

Utrustning: Matsäck, kläder efter väder och grova skor eller stövlar.

Kostnad: Kostnad för eventuell samåkning, 7 kr per mil per person i bilen.

Arrangör: Naturskyddsföreningen i Västerås och Studieförbundet i Västmanland. Guide är Sylvi Larhed, 021-14 58 70, med flera.

Mer information:

Gunnar Rosén, 021-602 40, gurosen@gmail.com, Ingrid Åkerman, 073-649 31 31, ingrid_akerman@yahoo.se, www.vasteras.naturskyddsforeningen.se

Svamputställning

Datum och tid: Söndag 4 september, kl 13.00-16.00.

Plats: Missionshuset, Vallby Friluftsmuseum, Västerås, Västerås kommun.

Aktivitet: Kom och se vilka svampar som finns i våra trakter. Träffa våra experter och lär dig nya arter. Ta gärna med din svampkorg och få innehållet artbestämt!

Arrangör: Naturskyddsföreningen i Västerås, Studiefrämjandet i Västmanland och Vallby Friluftsmuseum.

Mer information:

Gunnar Rosén, 021-602 40, gurosen@gmail.com,
Ingrid Åkerman, 073-649 31 31 ingrid_akerman@yahoo.se,
www.vasteras.naturskyddsforeningen.se

Stavsholmen - där Mälaren möter våtmark och ekar

Datum och tid: Söndag 4 september, kl 10.00-12.30.

Plats: Stavsholmen, naturreservatet Strömsholm, Hallstahammars kommun.

Samlingsplats: Observationsplattformen Linnékullen, Lagårdssjön, Strömsholm.

Aktivitet: Presentation av Strömsholms naturreservat och aktuell naturrapport. På Stavsholmen, alldeles söder om Borgåsund, söker vi sensommarens och höstens mångfald i en hävdad ängsmark ner mot Mälarens strand.

Sträcka: 3 km, mycket lättvandrat. Största delen av sträckan är körbar med rullstol om hösten inte är allt för blöt. Kontakta Stefan Johansson för mer information.

Utrustning: Ta gärna med fika.

Arrangör: Länsstyrelsen i Västmanlands län.

Mer information:

Stefan Johansson, 076-298 83 93
stromsholmsnatur@live.se

Guidning av hållristningarna i Björksta bronsåldersbygd

Datum och tid: Söndag 11 september, kl 14.00-16.00.

Plats: Besöksområdet Björksta bronsåldersbygd, Västerås kommun.

Samlingsplats: Parkeringsplatsen vid Björksta kyrka.

Aktivitet: Hållristningsexperten Sven-Gunnar Broström berättar om bronsålderns hållristningar. Med egna bilar besöker vi olika hållristningsplatser i Björksta, exempelvis ser vi skepp, en vagn, fotsulor och människofigurer.

Sträcka: Sammanlagt max 500 m i varierande terräng, bland annat hag- och skogsmark. Besöksplatserna vid Björksta kyrka och Gränvad är anpassade för att kunna nås med rullstol och barnvagn.

Utrustning: Kläder efter väder.

Kostnad: Eventuell kostnad för samåkning.

Arrangör: Länsstyrelsen i Västmanlands län.

Mer information:

Sven-Gunnar Broström, 070-942 36 14
botark@tele2.se,
lansstyrelsen.se/vastmanland

Vandring i Aggaröns fruktträdgård

Datum och tid: Fredag 16 september, kl 10.00-ca 16.30.

Plats: Aggarön, naturreservatet Ridö-Sundbyholms-arkipelagen, Västerås kommun.

Samlingsplats: Transport till ön sker med Rederi Mälarstaden. Färjan avgår från färjekajen i Västerås kl 10.00. Hemfärd ca kl 16.00 från Aggarön. Själva guidningen börjar kl 11.00 på gårdsplanen vid Aggarö gård.

Aktivitet: Guidning i Aggaröns fruktträdgård. En trädgård med anor från 1600-talet, idag finns här ca 80 träd av ca 15 sorters äpplen och 6 sorters päron. Vi pratar bland annat om sortval, skötsel och nyplantering.

Sträcka: 1-2 km på grusväg och i betesmark.

Utrustning: Lämpliga kläder och skor och matsäck.

Kostnad: Guidningen är gratis. Färjan kostar 180 kronor och betalas ombord av deltagarna.

Arrangör: Länsstyrelsen i Västmanlands län och Apelkonsult, Kicki och Sven Levin.

Anmälan och mer information:

Anmäl dig senast den 12 september till Alf Ericson, 010-224 92 48, alf.ericson@lansstyrelsen.se
Begränsat antal deltagare!

Kryptogamer – lavar, mossor och svampar

Datum och tid: Söndag 18 september, kl 11.00-14.00.

Plats: Naturreservatet Ängsö, Västerås kommun.

Samlingsplats: Långholms brygga, Ängsö.

Aktivitet: Vi besöker Ängsö för att titta på lavar, mossor och svampar.

Sträcka: Några kilometer, omväxlande terräng med skog och öppna marker. Rullstol eller barnvagn kommer inte fram.

Utrustning: Tåliga skor och kläder. Ta med matsäck. Om du har, ta gärna med dig flora och lupp.

Arrangör: Botaniska Föreningen i Västmanlands län i samarbete med Studieförbundet Västmanland.

Mer information

Tina Nordberg, 070-303 16 10,
Tom Sävström, 0220-337 29,
www.bfiv.se

Strömstarar och vinterliv vid Sörkvarnsforsen

Datum och tid: Söndag 13 november, kl 10.00-12.30.

Plats: Naturreservatet Sörkvarnsforsen, Hallstahammars kommun.

Samlingsplats: Norra Skantzenparkeringen, Sporthallen, Hallstahammar.

Aktivitet: Här har strömstarar en viktig övervintringsplats i och kring det iskalla strömmande vattnet. Vi tittar på strömstararna och annat vinterliv vid en av Kolbäcksåns sista utbyggda forssträckor.

Sträcka: Ca 3 km på stigar utmed vattenbrynet.

Utrustning: Ta gärna med fika.

Arrangör: Länsstyrelsen i Västmanlands län.

Mer information:

Stefan Johansson, 076-298 83 93,
stromsholmsnatur@live.se

Västmanlands naturkarta

Friluftslivsguide och
aktivitetskalender
gratis i mobilen.

Välkommen!

Ta chansen att uppleva Västmanlands natur och kultur!

Med reservation för ändringar. Varje arrangör ansvarar för sin aktivitet. Programmet finns att ladda ner via Länsstyrelsens webbplats: www.lansstyrelsen.se/vastmanland, eller ring till Länsstyrelsen 010-224 90 00 för mer information.

Länsstyrelsen
Västmanlands län